

Sygn. akt I ACa 931/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Bohun
Sędziowie:	SSA Dariusz Kłodnicki SSA Iwona Biedroń (spr.)
Protokolant:	Teresa Wróbel - Płatek

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko **M. Ł., A. R.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 15 czerwca 2012 r. sygn. akt X GC 193/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 28 czerwca 2010 r. sygn. akt I Nc 307/10 i zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 135.022,66 zł (sto trzydzieści pięć tysięcy dwadzieścia dwa złote 66/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2009 r., a dalej idące powództwo oddala oraz w punkcie II w ten sposób, że zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej 5.335 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 9.638 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

(...) S.A. we W. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla i orzeczenie nim, aby M. Ł. i A. R. zapłacili na jej rzecz kwotę 138.745,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25.07.2009r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu powództwa wskazała, że zawarła z pozwanymi umowę leasingu operacyjnego nr (...) i na zabezpieczenie tej umowy pozwani wystawili weksel in blanco. W związku z zaległościami w spłacie umowa

została rozwiązana, a strona pozwana wypełniła weksel zgodnie z deklaracją wekslową i wezwała pozwanych solidarnie do wykupienia weksla w dniu 11.03.2010r., które to wezwanie okazało się nieskuteczne.

W dniu 28.06.2010r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, pod sygn. akt I Nc 307/10, uwzględniający żądanie strony powodowej.

W wymaganym terminie pozwani złożyli zarzuty zaskarżając nakaz w całości i wnieśli o jego uchylenie, oddalenie powództwa oraz zasądzenie od strony powodowej na ich rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu zarzutów pozwani potwierdzili, że przedmiotem umowy leasingu nr (...) miał być ciągnik siodłowy marki (...), rok produkcji 2008, jednakże strona powodowa nigdy nie przeniosła na pozwanych posiadania tego przedmiotu, gdyż warunkiem niezbędnym przeniesienia, zgodnie z §7 ogólnych warunków umowy leasingu (dalej owulou) było podpisanie protokołu zdawczo-odbiorczego, do czego nigdy nie doszło. Pozwani stwierdzili, że nie ponoszą odpowiedzialności za okoliczności, z których powodu nie doszło do przekazania przedmiotu leasingu, a winę za rozwiązanie umowy w tej sytuacji ponosi wyłącznie strona powodowa. Pozwani wskazali, że wzywali stronę powodową do wydania przedmiotu leasingu, co nie dało rezultatu. Z ostrożności procesowej pozwani zarzucili znaczne zaniżenie wartości, za jaką przedmiot leasingu został sprzedany przez stronę powodową.

W piśmie procesowym z dnia 19.06.2011r., stanowiącym odpowiedź na zarzuty, strona powodowa uznając je za bezzasadne podniosła w szczególności, że przedmiot leasingu był gotowy do obioru przez pozwanych, otrzymali oni również wszelkie upoważnienia do jego obioru, a nadto nigdy nie zgłaszali braku możliwości obioru przedmiotu leasingu. Strona powodowa podniosła, że umowa leasingu zawarta między stronami została skutecznie rozwiązana z przyczyn leżących po stronie pozwanych, tj. zaległości w płatnościach (co wynikało z §20 owu). Nadto strona powodowa w sposób dokładny przedstawiła co składa się na należność główną objętą żądaniem pozwu i w jaki sposób została ona wyliczona. Podniosła również, że nieuprawnione są zarzuty dotyczące zaniżenia ceny sprzedaży przedmiotu leasingu.

Wyrokiem z dnia 15.06.2012r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu uchylił nakaz zapłaty wydany w dniu 28.06.2010r. pod sygn. akt. I Nc 307/10 i powództwo oddalił. Nadto zasądził od strony powodowej solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 12.403 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą wydania wyroku były następujące ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy.

Pozwani M. Ł. i A. R., prowadzący działalność pod firmą (...) Usługi transportowe wypełnili i złożyli wniosek o zawarcie leasingu operacyjnego w (...), który dotyczył ciągnika siodłowego (...), rok produkcji 2008. Wniosek ten opatrzono jako umowę leasingu numerem (...). W dokumencie tym oznaczonym jako umowa leasingu operacyjnego wskazano dostawcę jako (...) spółkę z o.o. z O.. Umowę zawarto na okres 5 lat z ilością 60 rat.

Ogólne Warunki Umowy Leasingu Operacyjnego przewidywały, że przeniesienie przez leasingodawcę na leasingobiorcę posiadania przedmiotu leasingu następuje na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego, który stanowi integralną część umowy leasingu (§7 owulou). Leasingodawca miał upoważnić leasingobiorcę do odbioru przedmiotu leasingu od dostawcy (§8 ust.2 owulou). W przypadku opóźnienia w zapłacie jakiegokolwiek należności wynikającej z umowy leasingobiorcę miały obciążać odsetki a leasingodawca mógł rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym (§20 owu).

Pozwani złożyli deklarację wekslową wraz z wekslem in blanco bez protestu, który strona powodowa miała prawo wypełnić w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanych z tytułu umowy leasingu nr (...), łącznie z odsetkami oraz kosztami.

W dniu 24.03.2009r. strona powodowa sporządziła wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanych, w którym informuje, że po rozwiązaniu umowy leasingowej nr (...) do uregulowania pozostaje kwota 29.872,50 Euro i wzywa do jej zapłacenia pod rygorem wystąpienia na drogę sądową w oparciu o weksel.

W dniu 23.04.2009r. pozwani wezwali pisemnie stronę pozwaną do wydania przedmiotu leasingu, podnosząc że z nieznanymi im przyczyn do chwili obecnej strona powodowa nie przekazała im zarówno przedmiotu leasingu, jak i pisemnego upoważnienia umożliwiającego jego odbiór od dostawcy. Wskazali, że nie doszło do podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego przedmiotu leasingu, a dostawca odmówił pozwanym wydania przedmiotu leasingu, twierdząc iż stanowi on własność strony powodowej.

Strona powodowa wypełniła podpisany przez obu pozwanych weksel in blanco na kwotę 138 745,85zł płatny na dzień 24.07.2009r.

W dniu 6.07.2009r. strona powodowa wystawiła dla obu pozwanych wezwania do wykupu weksla w dniu 24.07.2009r. na łączną kwotę 138.745,85 zł z następujących tytułów:

- zaległości z wystawionych faktur na kwotę 29 734,03zł;
- przyszłych rat wraz z wartością wykupu na kwotę 328 261,72zł;
- odsetek na kwotę 6 243,16zł;
- kosztów ubezpieczenia na kwotę 1 383,95zł;
- kosztów ekspertyzy - 300zł;
- kosztów windykacji - 2 822,99zł.

Wartości te obniżono o cenę sprzedaży przedmiotu leasingu w kwocie 230.000 zł.

Pozwani nie otrzymali nigdy do używania przedmiotu leasingu, w związku z tym nie korzystali z niego. Dostawca odmówił im wydania przedmiotu leasingu z powodu braku odpowiednich dokumentów, z których wynikałoby że pozwani są upoważnieni do odbioru ciągnika. Ciągnik przez cały czas, aż do chwili odbioru przez windykatorów strony powodowej znajdował się u dostawcy.

Po odbiorze przedmiot leasingu został wystawiony na aukcję internetową, gdzie po wycenie przez ekspertów na wartość 206.500zł, ustalono jako cenę wywoławczą kwotę 250.000 netto. Najlepsza oferta jaka wpłynęła opiewała na kwotę 230.000 zł i za taką cenę został on sprzedany.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo podlegało w całości oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe prowadziło do wniosku, że w istocie nie doszło do przekazania pozwanym przedmiotu leasingu przez powoda a zatem nie doszło do zawarcia skutecznej umowy leasingu operacyjnego, gdyż nie przeniesiono na pozwanych posiadania przedmiotu leasingu, co w świetle treści art. 709¹ k.c. i stanowiska judykatury stanowi jedyny element przedmiotowo istotny tej umowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego strona powodowa nie wykazała, że pozwani otrzymali od niej dokumenty upoważniające ich do odbioru przedmiotu leasingu. Nie wykazała też, że sporządzono protokół zdawczo-odbiorczy, który zgodnie z §7 owuło stanowił potwierdzenie przeniesienia posiadania przedmiotu leasingu. Zdaniem Sądu I instancji wystawianie, w sytuacji braku wydania przedmiotu leasingu pozwanym, przez stronę powodową faktur za korzystanie z przedmiotu leasingu stanowiło naruszenie zasady ekwiwalentności.

Sąd I Instancji uznał, że mimo ciężącego obowiązku strona powodowa nie wykazała także, aby wystawiane przez nią faktury oraz oświadczenia o rozwiązaniu umowy dotarły do pozwanych. Nie stanowiły bowiem dowodu na to potwierdzenia nadania i dwa zwrotne poświadczenia obioru przesyłki.

Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego należało stwierdzić, że strona powodowa nie wykazała w niniejszym postępowaniu zasadności swoich żądań, a co więcej potwierdziła fakt, że przedmiot leasingu nigdy nie został odebrany, co czyniło zwłaszcza domaganie się kosztów windykacji przedmiotu leasingu nieuzasadnionym.

Z uwagi na powyższe Sąd I Instancji nie odnosił się do zarzutów zaniżenia wartości przedmiotu leasingu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości, i zarzucając mu:

I. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez błędne przyjęcie, że:

- pozwani nie otrzymali przedmiotu leasingu, ponieważ wydania przedmiotu odmówił im dostawca, a to z powodu nieprzekazania przez powodową spółkę odpowiednich dokumentów, z których wynikałoby, że są oni upoważnieni do odbioru ciągnika stanowiącego przedmiot umowy leasingu,
- pozwani nie otrzymali od powoda jakiegokolwiek faktury dotyczącej umowy leasingu,
- pozwani nie otrzymali rozwiązania umowy leasingowej z powodu zaległości w płatnościach.

II. naruszenie art. 233 kodeksu postępowania cywilnego mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów:

- poprzez przyjęcie jedynie w oparciu o zeznania pozwanych, że do wydania przedmiotu leasingu pozwany nie doszło, ponieważ strona powodowa nie przekazała pozwany dokumentów uprawniających do odbioru przedmiotu leasingu,
- poprzez przyjęcie, że pozwani nie otrzymali od powoda jakiegokolwiek faktury dotyczącej umowy leasingu,
- poprzez przyjęcie, że pozwani nie otrzymali rozwiązania umowy leasingowej z powodu zaległości w płatnościach,
- poprzez uznanie zeznań świadka K. K. za niewiarygodne i mało przekonujące, a to z tego powodu, że jako pracownik strony powodowej była mało obiektywna oraz z tego powodu, że sprawą pozwanych zajmowała się dopiero po wezwaniu pozwanych do wykupienia weksla,
- pominięcie przy ustalaniu okoliczności stanu faktycznego zeznań świadków B. B. (1) oraz M. K. jako niewiele wnoszących do sprawy.
- uznanie za wiarygodne zeznań pozwanych, mimo że w konfrontacji z materiałem dowodowym (dokumentami i zeznaniami innych świadków) wskazuje na ich nieprawdziwość.

III. naruszenia prawa materialnego tj.:

- art. 10 prawa wekslowego poprzez jego niezastosowanie i pominięcie, że to na pozwanych jako wystawcach weksla spoczywa ciężar wykazania, że weksel został wypełniony niezgodnie z treścią porozumienia wekslowego.
- art. 709¹ k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd, że między stronami nie doszło do skutecznego zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ponieważ nie przeniesiono na pozwanych posiadania przedmiotu leasingu (nie sporządzono protokołu przekazania przedmiotu leasingu), co stanowi essentialia negotii umowy leasingu, podczas gdy przejęcie przedmiotu leasingu przez korzystającego nie jest warunkiem koniecznym dla ważności umowy leasingu.
- art. 709¹⁵ k.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie, że strona powodowa opierała swoje żądanie o postanowienia tego przepisu wskazując, że rozwiązanie umowy nastąpiło z powodu zaległości pozwanych w płatnościach rat leasingowych.

- §8 ust. 2 OWULO i art. 6 k.c. oraz art. 709³ k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że to strona powodowa winna wykazać, że nieodebranie przedmiotu leasingu nastąpiło z powodu okoliczności, za które odpowiedzialność ponoszą pozwani, podczas gdy to pozwani winni wykazać, że to strona powodowa odmówiła wydania im przedmiotu leasingu z przyczyn od nich niezależnych, skoro z okoliczności tej wywodzą skutki prawne.

Podnosząc te zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwoty 138.745,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25.07.2009r. do dnia zapłaty wraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych

W odpowiedzi na apelację pozwani wniesli o oddalenie apelacji i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanych kosztów procesu za postępowanie apelacyjne, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy poczynił częściowo odmienne ustalenia faktyczne oraz poczynił dodatkowe ustalenia faktyczne:

Zgodnie z §20 ust. 1 owulo, w przypadku opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z opłat leasingowych, leasingodawca może rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym, po uprzednim wyznaczeniu leasingobiorcy dodatkowego terminu na piśmie, o ile opóźnienie w zapłacie którejkolwiek opłaty przekroczy 14 dni. W takim przypadku leasingodawca ma prawo do żądania zapłaty wszystkich pozostałych opłat leasingowych wraz z równowartością ceny sprzedaży poleasingowej, obliczonych z uwzględnieniem dyskonta według stawki WIBOR dla depozytów trzymiesięcznych, a w przypadku umów leasingu operacyjnego dewizowego- wszystkich pozostałych opłat leasingowych wraz z równowartością ceny sprzedaży poleasingowej, obliczonych z uwzględnieniem dyskonta według stawki LIBOR dla umów, których walutą jest frank szwajcarski- dla depozytów trzymiesięcznych. Zgodnie z §20 ust. 3 owulo w razie zajścia okoliczności opisanych w ust. 1 wysokość pozostałych do uiszczenia opłat pomniejsza się o wartość netto (bez podatku VAT) ze sprzedaży przedmiotu leasingu, o ile sprzedaż ta odbędzie się w terminie 50 dni o daty przejścia przedmiotu leasingu. Leasingobiorcy przysługuje prawo uczestniczenia w poleasingowej sprzedaży (...).

dowód: ogólne warunki umowy leasingu operacyjnego k. 39-41, k. 201-203

Strona powodowa po zawarciu umowy leasingu z pozwanymi przekazała dostawcy niezbędne dokumenty umożliwiające obiór przedmiotu leasingu przez pozwanych tj. tablice rejestracyjną, miękki dowód rejestracyjny, upoważnienie do użytkowania przedmiotu leasingu przez leasingobiorcę.

Mimo możliwości obioru przedmiotu leasingu u dostawcy pozwani z możliwości tej nigdy nie skorzystali, a przedmiot zawartej umowy leasingu (ciągnik siodłowy) do czasu odbioru go przez firmę windykacyjną na zlecenie strony powodowej, pozostawał cały czas u dostawcy.

dowód: zeznania świadka K. K. k. 279-281, zeznania świadka M. K. k. 277-278, częściowo przesłuchanie pozwanych w charakterze stron k. 295-298

Po zawarciu umowy leasingu do momentu jej rozwiązania przez stronę powodową pozwani pisemnie ani telefonicznie nie zgłaszali stronie powodowej problemów z odbiorem przedmiotu leasingu od dostawcy.

dowód: zeznania świadka K. K. k. 279-281, zeznania świadka M. K. k. 277-278, zeznania świadka B. B. (1) k. 278-279

W rozmowach telefonicznych z pracownikiem powoda w dniach 10.09.2008r. i 23.10.2008r. pozwani zasięgaliby informacji dotyczących możliwości cesji umowy leasingu i wskazywali na podejmowane przez siebie w tym kierunku działania.

W rozmowie telefonicznej z pracownikiem strony powodowej w listopadzie 2008r., a więc już po rozwiązaniu umowy, pozwani wskazali, że przedmiot umowy leasingu nie został przez nich odebrany i znajduje się u dostawcy. W reakcji na to pracownik strony powodowej pouczył o konieczności pisemnego potwierdzenia tej informacji.

dowód: zeznania świadka K. K. k. 279-281, zeznania świadka M. K. k. 277-278, zeznania świadka B. B. (1) k. 278-279

W czasie trwania umowy strona powodowa wystawiała pozwanym faktury opiewające na należności obciążające pozwanych z tytułu zawartej umowy leasingu (m.in. na 4 raty leasingowe, dodatkowe koszty podatku), na poczet których pozwani dokonali jedynie dwóch wpłat w kwotach po 553,58 zł w dniach 24.10.2008r. i 24.11.2008r., pozostając w zwłoce z pozostałymi płatnościami.

dowód: faktury VAT wystawione przez stronę powodową k. 250-257, nota odsetkowa k. 7 i k. 9,

W dniu 15.10.2008r. z uwagi na zaleganie z płatnościami należności z tytułu zawartej umowy strona powodowa rozwiązała zawartą z pozwanymi umowę leasingu operacyjnego nr (...).

W dniu 21.10.2008r. pozwanym doręczono oświadczenie strony powodowej z dnia 15.10.2008r. o rozwiązaniu, na podstawie §20 owulo, umowy leasingu operacyjnego nr (...) z powodu naruszenia przez pozwanych §17, §18, §19 owulo.

dowód: oświadczenie o rozwiązaniu umowy k. 209, kopia zwrotnego poświadczenia obioru korespondencji k. 210.

Strona powoda zgłosiła przedmiot umowy leasingu operacyjnego – ciągnik siodłowy marki D. (...) rok. prod. 2008r. do opodatkowania podatkiem od środków transportowych za rok 2009r. i podatek ten w kwocie 1.935,00 zł uiściła. Do momentu sprzedaży przedmiotu leasingu na aukcji i zawarcia w dniu 19.03.2009r. z firmą (...) sp.j. umowy leasingu proporcjonalna wartość podatku wyniosła 483,75 zł.

dowód: deklaracja na podatek od środków transportowych 2009 k. 241-245, potwierdzenie wykonania operacji k. 246

Po rozwiązaniu umowy leasingu operacyjnego zawartej z pozwanymi strona powodowa, posiadając wiedzę o braku odebrania przedmiotu leasingu przez pozwanych od dostawcy, zlecała firmie (...) sp. z o.o. jego windykację Koszt zleconej przez stronę powodową usługi wyniósł 2.822,99 zł.

dowód: zeznania świadka K. K. k. 279-281, faktura VAT z dnia 23.01.2009r. z załącznikiem k. 235-239, potwierdzenie wykonania operacji k. 240

Przed sprzedażą przedmiotu leasingu w trybie aukcji strona powodowa dokonała jego wyceny w oparciu o ekspertyzę techniczną, której koszt wyniósł 300 zł.

dowód: ekspertyza techniczna z dnia 31.01.2009r. k. 212-224, faktura VAT wystawiona przez (...) sp. z o.o. wraz załącznikami k. 231-233, potwierdzenie wykonania operacji k. 234.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja strony powodowej okazała się w znacznej części zasadna.

W pierwszej kolejności rozważenia wymagały sformułowane w apelacji strony powodowej zarzuty, dotyczące naruszenia przepisów postępowania oraz kwestionujące dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, albowiem ocena prawidłowości zastosowania przepisów prawa materialnego, może zostać dokonana jedynie po uprzednim stwierdzeniu, że ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku, zostały poczynione zgodnie z obowiązującą procedurą.

Wskazać trzeba przed szczegółowym odniesieniem się do podniesionych zarzutów dotyczących wadliwego procesowania i błędnych ustaleń, że w ocenie Sądu Apelacyjnego podzielić należało w istocie ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji, w zakresie, w jakim nie dotyczyły one uznania przez Sąd I instancji nie otrzymania przez pozwanych przedmiotu leasingu (w tym odmowy wydania pozwanym przez dostawcę przedmiotu leasingu z winy strony powodowej). Przy czym podkreślenia wymaga, że ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w kontekście błędnego, zdaniem Sądu Apelacyjnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, iż pozwanym nie wydano przedmiotu leasingu, okazały się niewystarczające dla rozstrzygnięcia i musiały zostać przez Sąd Apelacyjny uzupełnione o dodatkowe ustalenia, na które w pełni pozwalał ujawniony w toku postępowania pierwszoinstancyjnego materiał dowodowy.

W pierwszej kolejności szerszego rozważenia, jako kluczowy dla rozstrzygnięcia istoty sporu, wymagał zarzut błędnych ustaleń i wadliwej oceny materiału dowodowego przez Sąd I Instancji w zakresie przyjęcia, że pozwani nie otrzymali przedmiotu leasingu z uwagi na zawinione zaniechania strony powodowej i będącą tego konsekwencją odmowę wydania przedmiotu leasingu przez dostawcę. Zgodzić się należało ze skarżącą, że w tym zakresie w postępowaniu Sądu Okręgowego doszło do uchybień mających istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia. Poczynione w tym przedmiocie przez Sąd I instancji ustalenia były całkowicie nieuprawnione w świetle prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Jako rażąco naruszająca zasadę swobodnej oceny dowodów uznać należało zdaniem Sądu Apelacyjnego, ocenę dokonaną w tej mierze przez Sąd Okręgowy. Przypomnieć należy, że art. 233§1 k.p.c. przyznaje sądowi swobodę w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, z zasadami wiedzy, bądź z doświadczeniem życiowym. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób nie zgodzić się ze skarżącą, że w przedmiotowej sprawie takie przesłanki uzasadniające postawienie skutecznego zarzutu naruszenia przepisów postępowania cywilnego dotyczących oceny dowodów, mających wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia wystąpiły. Ustalenia w zakresie braku wydania przedmiotu leasingu Sąd I instancji poczynił w istocie wyłącznie w oparciu o dowód z przesłuchania pozwanych, do którego to dowodu podszedł w sposób bezkrytyczny nie dokonując oceny podniesionych przez pozwanych twierdzeń w kontekście zasad logiki, wiedzy, doświadczenia życiowego i nie konfrontując ich z okolicznościami wypływającymi z innych zgromadzonych w sprawie dowodów. Bezpodstawnie zaś odmówił w znacznym stopniu wiarygodności dowodom z zeznań świadków – pracowników strony powodowej.

Trafnie podnosił skarżący, iż nie może być argumentem na brak obiektywizmu świadka fakt, że pozostaje on w związku ze stroną pozwaną (w niniejszej sprawie relacja pracodawca – pracownik), gdyż jak słusznie zauważył takie stanowisko doprowadziłoby do dyskwalifikacji a priori szeregu dowodów. Dopiero jednoznaczne wykazanie okoliczności wskazujących na brak obiektywizmu świadka czy też sprzeczności w jego zeznaniach prowadzić mogą do wniosku o braku jego wiarygodności.

Przechodząc do oceny zeznań pozwanych wskazać trzeba, że ich zeznania nie znajdowały oparcia w zasadach logiki i doświadczenia życiowego w kontekście tego, iż jak wynikało z pozostałych dowodów, pozwani przez cały czas od zawarcia umowy do czasu jej rozwiązania, ani pisemnie ani telefonicznie nie zgłaszali problemów z obiórem przedmiotu leasingu. Oczywistym dla Sądu Apelacyjnego jest, że nie może być uznane za racjonalne działanie pozwanych, którzy jak twierdzili będąc zainteresowani trwaniem umowy i odebraniem przedmiotu tej umowy, w sytuacji rzekomej odmowy wydania przedmiotu leasingu przez dostawcę z powodu braku dostarczenia przez leasingodawcę dokumentacji nie informują o tym leasingodawcy pisemnie czy telefonicznie, ani nie podejmują w tej mierze żadnej interwencji.

Tymczasem jak wynikało z zeznań świadków i dowodów z dokumentów pierwsze informacje o braku odebrania przedmiotu leasingu przez pozwanych (i to nie w kontekście odmowy jego wydania, a tylko braku odbioru) pracownicy strony powodowej uzyskali już po rozwiązaniu umowy tj. w listopadzie 2008r. zaś pisemne w kwietniu 2009r. wcześniej takich problemów pozwani nie zgłaszali, choć bezspornie kontaktowali się z pracownikami powoda. Co więcej, twierdzenia pozwanych o odmowie wydania przedmiotu leasingu i to z winy strony powodowej są nielogiczne i nie korespondują z ujawnionymi w oparciu o prawidłową ocenę materiału dowodowego, zachowaniami

pozwanych polegającymi na zasięgnięciu przez pozwanych telefonicznie u pracowników strony powodowej informacji o możliwości cesji umowy leasingu na inny podmiot i deklarowaniu podejmowania w tej mierze działań. Podobnie nie korespondowało z twierdzeniem o braku wydania przedmiotu leasingu uiszczanie przez pozwanych części obciążających ich należności, co wynikało z noty odsetkowej, a czemu pozwani nie zaprzeczyli. To zresztą przeczyło również w sposób wyraźny twierdzeniom pozwanych, że nie otrzymywali żadnych faktur wystawianych przez stronę powodową. Twierdzeniu o braku otrzymania faktur i innych dokumentów – w tym rozwiązania umowy leasingu – przeczy także dowód w postaci kopii zwrotnego poświadczenia obioru korespondencji, którego data wskazuje w sposób jednoznaczny, iż potwierdza ono dostarczenie pozwanym na wskazany przez nich adres do doręczeń, oświadczenia o rozwiązaniu umowy. Powyższe zdaniem Sądu Apelacyjnego prowadzić musiało do wniosku, że mając na względzie zasady logiki i doświadczenia życiowego twierdzenia pozwanych o odmowie wydania im przedmiotu leasingu z winy strony powodowej i o braku wiedzy o obciążaniu ich kosztami i rozwiązaniu umowy, nie mogły zostać uznane za wiarygodne i stanowić w świetle prawidłowej oceny materiału dowodowego podstawy do poczynionych przez Sąd I Instancji ustaleń.

W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego, zwłaszcza zeznań świadków K., B. i K. oraz dowodów z dokumentów prowadziła do wniosku, że strona powodowa dostarczyła dostawcy dokumenty pozwalające na odbiór przedmiotu leasingu, a tym samym pozwani mieli możliwość jego obioru, z której nie skorzystali. Świadczenie to w sposób spójny, logiczny i korespondujący ze sobą, a także z innymi dowodami (jak np. potwierdzenie obioru korespondencji, nota odsetkowa) wskazywały na przebieg kontaktów z pozwanymi, którzy do momentu rozwiązania umowy nie zgłaszali żadnych problemów związanych z odbiorem przedmiotu leasingu, jak i otrzymywaniem korespondencji od strony powodowej (w tym faktur). Co więcej z zeznań tych świadków wynikało, że pozwani nie tylko nie zgłaszali problemów, ale również zasiękali informacji świadczących, że takich problemów z odbiorem nie mieli. Nie sposób uznać, że naturalne, w sytuacji rzekomej odmowy wydania przedmiotu umowy, zasięgnięcie informacji o możliwej cesji umowy leasingu, zamiast interweniowania u strony powodowej w celu dostarczenia dokumentacji pozwalającej na odbiór przedmiotu leasingu. Nie można pomijać tego, że już w toku procesu świadek K. od pracownika dostawcy uzyskała informacje, z której wynikało, że brak obioru przedmiotu leasingu pozwani wobec dostawcy uzasadniali rozmyśleniem się.

Nadto z dowodów z dokumentów takich jak kopia zwrotnego poświadczenia odbioru, nota odsetkowa wynikało w sposób nie budzący dla Sądu Apelacyjnego wątpliwości, że pozwani nie tylko otrzymywali kierowaną do nich korespondencję związaną z umową, ale też uiszczali część obciążających ich należności. To ostatnie jak już wskazano, przeczyło wiarygodności wersji zdarzeń przedstawianej przez pozwanych, gdyż nie sposób uznać za racjonalnego działania - uiszczania opłat w sytuacji rzekomej odmowy wydania przedmiotu leasingu. Na marginesie jedynie wskazać należało, że podnoszony argument braku dostarczenia faktur, w kontekście braku uiszczania należności obciążających pozwanych, był bezprzedmiotowy zważywszy, że ich wysokość i termin płatności wynikały wprost z załącznika do umowy leasingu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe prowadziło do wniosku, że nieuprawnione i wadliwe było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że pozwani nigdy nie otrzymali do używania przedmiotu leasingu, a dostawca odmówił im jego wydania z powodu braku dostarczenia przez stronę powodową dokumentów. Ustalenie takie było nie do zaakceptowania w świetle prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego (a także rozkładu ciężaru dowodu), która wskazywała na ustalenia przeciwnie, a mianowicie, że strona powodowa przekazała niezbędne dokumenty umożliwiające odbiór przedmiotu leasingu dostawcy, a pozwani mieli możliwość odbioru przedmiotu leasingu, ale z tej możliwości nie skorzystali.

Wobec przyjęcia za prawidłowe takich ustaleń, Sąd Apelacyjny uznał za konieczne poczynienie dodatkowych istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń w zakresie zwłaszcza przebiegu kontaktów pozwanych z pracownikami powoda, obioru korespondencji do nich kierowanej oraz wysokości należności składających się na należność główną dochodzoną w niniejszym postępowaniu. Na ich dokonanie pozwalał w pełni zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.

Przechodząc do rozważenia zarzutów naruszenia prawa materialnego wskazać należy, że podzielić w ocenie Sądu Apelacyjnego należało, podnoszone przez skarżącą zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa dotyczących ciężaru rozkładu dowodu, tj. art. 6 k.c. w zw. z art. 10 prawa wekslowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy pominął fakt, że swoje powództwo strona powodowa opierała na wekslu, który stał się podstawą wydanego w sprawie nakazu zapłaty, od którego pozwani wnieśli zarzuty. Fakt ten mając na uwadze treść art. 10 prawa wekslowego w sposób istotny zmieniał rozkład ciężaru dowodu w sprawie, gdyż pozwani chcąc podważyć roszczenie wekslowe musieli oprzeć swoje zarzuty na zarzucie wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, która określała co do zasady w jakich okolicznościach i na jaką wysokość może zostać wypełniony weksel in blanco. Ciężar dowodu, że weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem spoczywa na dłużniku, który może korzystać ze wszystkich środków dowodowych przewidzianych w k.p.c. (orzeczenie SN z dnia 28 października 1963 r., II CR 249/63, OSN 1964, poz. 208). Zgodnie z powyższym to na pozwanych spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności wskazujących na wypełnienie weksla niezgodnie z łączącym strony porozumieniem w tym w szczególności, obowiązek wykazania, że brak było podstaw do wypełnienia weksla gdyż nie było podstaw do rozwiązania umowy, co oznacza, że to pozwani winni wykazać, że do nieodebrania przedmiotu leasingu doszło, z powodu okoliczności, które ich nie obciążały. W niniejszej sprawie zdaniem Sądu Apelacyjnego zadaniu temu pozwani nie sprostali i nie udowodnili, że weksel będący podstawą powództwa został w niniejszej sprawie wypełniony niezgodnie z deklaracją. Niewystarczający okazał się zaproponowany przez pozwanych materiał dowodowy (sprowadzający się w istocie jedynie do ich twierdzeń), który nie zasługiwał na prymat wiarygodności w przeciwieństwie do materiału dowodowego zaoferowanego przez stronę powodową. Trafnie podnosiła skarżąca, że nawet przy pominięciu iż strona powodowa swoje żądanie oparła na wekslu to zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) na stronie powodowej ciążyło wykazanie, że istniały podstawy rozwiązania umowy leasingu – brak płatności rat leasingowych, która to okoliczność była w sprawie w istocie bezsporna, zaś na pozwanych spoczywał ciężar wykazania jak twierdzili, że brak zapłaty rat leasingowych wynikał z okoliczności za które odpowiedzialność ponosi strona powodowa. Skoro to pozwani wywodzili skutki prawne z braku możliwości obioru przedmiotu leasingu, to wykazanie tej okoliczności ciążyło na ich, nie zaś na stronie powodowej jak błędnie przyjął Sąd Okręgowy.

Skoro pozwani nie zdołali wykazać, że będący podstawą powództwa weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją, w tym nie wykazali, że nastąpił nieobciążający ich brak możliwości odbioru przedmiotu leasingu, należało uznać za trafny zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 709¹⁵ k.c. poprzez jego niezastosowanie.

Jednakże przed przystąpieniem do szczegółowej analizy zasadności podstaw roszczenia, a także zasadności wysokości dochodzonej przez stronę powodową kwoty rozważania wymagały podnoszone w toku postępowania zarzuty braku sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego i braku skutecznego zawarcia umowy leasingu. Podnoszone w tym zakresie twierdzenia są w istocie bezprzedmiotowe w kontekście poczynionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń, z których wynikało, że pozwani mieli możliwość obioru przedmiotu leasingu i z niej nie skorzystali. Nie mogło budzić wątpliwości, że podnoszony przez pozwanych zarzut braku przeniesienia posiadania w kontekście braku sporządzenia przewidzianego umową protokołu zdawczo-odbiorczego nie może mieć istotnego znaczenia dla ważności umowy leasingu. Trudno uznać za uzasadnione powoływanie się na brak jego sporządzenia, co miałyby obciążać stronę powodową, w sytuacji, kiedy z ujawnionych okoliczności wynikało, że pozwani nie stawili się do obioru przedmiotu leasingu. Protokół stanowi jedynie potwierdzenie faktycznej czynności, która w niniejszej sprawie nie miała miejsca z uwagi na brak zgłoszenia się pozwanych po obiór przedmiotu leasingu. Nadto rażąco nieprawidłowe było stanowisko Sądu Okręgowego, z którego wynikało, że traktuje on umowę leasingu jako umowę realną, która dochodzi do skutku z chwilą wydania przedmiotu leasingu, co miało prowadzić do wniosku, że brak rzekomego wydania przedmiotu leasingu przesądza, że umowa w istocie nie została zawarta. Nie może budzić wątpliwości, że umowa leasingu jest umową o charakterze konsensualnym, a wydanie przedmiotu leasingu nie jest konieczne dla ważności tej umowy, choć niewątpliwie jego nie wydanie może rodzić określone przepisami konsekwencje.

Uznanie, że strona powodowa była upoważniona do rozwiązania umowy leasingu powodowało konieczność zbadania zasadności roszczenia strony powodowej w świetle art. 709¹⁵ k.c. i przepisów łączącej strony umowy leasingu, a zwłaszcza §20 owulo wskazujących na koszty obciążające pozwanych.

Strona powodowa wskazała, że na dochodzoną przez nią na podstawie weksla kwotę 138.745,85 zł składają się zaległości z wystawionych faktur na kwotę 29.734,03zł, przyszłych rat wraz z wartością wykupu na kwotę 328.261,72 zł, odsetek na kwotę 6.243,16 zł, kosztów ubezpieczenia i podatku na kwotę 1.383,95 zł, kosztów ekspertyzy na kwotę 300zł, kosztów windykacji na kwotę 2.822,99 zł, które to wartości pomniejszono o cenę sprzedaży przedmiotu leasingu w kwocie 230.000 zł.

Uznać należy, że w sytuacji rozwiązania umowy leasingu z przyczyn leżących po stronie leasingobiorcy (brak zapłaty rat przez pozwanych), strona powodowa (leasingodawca) miała w świetle art. 709¹⁵ k.c. oraz postanowień owulo - §20 prawo do obciążenia pozwanych (leasingobiorcy) zaległościami z tytułu nieuiszczonych rat, rat przyszłych oraz podwójnych odsetek, które mogły zostać pomniejszone o wartość netto sprzedaży przedmiotu leasingu. W tym też zakresie żądanie strony powodowej, w tym zwłaszcza jego dokładne wyliczenie nie budziło zastrzeżeń Sąd Apelacyjny. W toku procesu pozwani zakwestionowali wysokość kwoty wynikającej za sprzedaży przedmiotu leasingu, podnosząc, że jest ona rażąco zaniżona, lecz twierdzenia te nie mogły odnieść zamierzonego skutku, a to zarówno z uwagi na fakt, że pozwani nie przedstawili, na okoliczność zniżenia wartości sprzedaży żadnego dowodu (wycofując złożony wniosek o przeprowadzenie na tą okoliczność dowodu z opinii biegłego), ale w szczególności z uwagi na ujawnione okoliczności sprzedaży przedmiotu leasingu. Strona powodowa przedmiot leasingu sprzedała w trybie aukcji, po dokonaniu jego uprzedniej wyceny przez rzeczoznawcę, oferentowi który zaoferował najwyższą cenę, z którym następnie zawarła umowę. Nie mogło budzić wątpliwości, że zachowanie strony powodowej, zwłaszcza w kontekście braku (mimo takiego prawa) udziału pozwanych w procesie sprzedaży przedmiotu leasingu, cechowało dochowanie niezbędnej staranności, a osiągnięta cena jako cena rynkowa nie mogła zostać uznana, także w świetle wyceny technicznej, za cenę zaniżoną.

Odrębnego rozważenia wymagały pozostałe należności składające się na dochodzoną kwotę, a dotyczące kosztów ubezpieczenia i podatku, kosztów ekspertyzy i kosztów windykacji. W zasadzie nie budzi zastrzeżeń możliwość ich domagania się przez stronę powodową od pozwanych jako winnych rozwiązania umowy leasingu, to w realiach sprawy zasądzenie ich w całości byłoby nieuzasadnione. Zasadne było obciążenie pozwanych kwotą 300 zł tytułem poniesionych kosztów ekspertyzy technicznej przed sprzedażą przedmiotu leasingu. Koszty te poniesione niewątpliwie z winy pozwanych były w pełni uzasadnione. Jedynie w części uzasadnione okazało się żądanie kosztów poniesionych z tytułu uiszczenia podatku od środków transportowych za rok 2009. Choć nie budził wątpliwości fakt ich poniesienia, jak też konieczność ich poniesienia, to w związku z tym, że 19.03.2009r. nastąpiło zbycie przedmiotu leasingu, pozwanych obciążał koszt tego podatku jedynie do chwili zbycia, co stanowiło kwotę 483,75 zł. Nie wiadomo też co składało się na pozostałą kwotę dochodzoną z tytułu kosztów ubezpieczenia i podatków w wysokości 900,20 zł (1.383,95 zł – 483,75 zł). Nieuzasadnione w realiach sprawy było również żądanie kosztów usługi windykacyjnej w kwocie 2.822,99 zł. Zeznań świadka K. wynikało bowiem bezspornie, że strona powodowa posiadała już w listopadzie 2008r. wiedzę o tym, że przedmiot leasingu znajduje się u dostawcy. W tym stanie rzeczy zlecenie jego odzyskania firmie windykacyjnej jawi się jako nieuzasadnione i zbędne. Mając zatem na uwadze powyższe roszczenie strony powodowej należało uznać za zasadne do kwoty 135.022,66 zł (138.745,85 zł – 900,20 zł – 2.822,99) zł i taką też kwotę należało jej zasądzić solidarnie od pozwanych.

Żądanie strony powodowej w zakresie odsetek znajdowało uzasadnienie w treści art. 481 k.c. zaś termin od którego odsetki od zasądzonej kwoty powodowi się należały (data od której zobowiązany pozostawał w zwłoce) przypadał na dzień 25 lipca 2009r. tj. na dzień następujący po dniu wskazanym w wekslu przez stronę powodowa jako dzień płatności.

Konsekwencją zmiany merytorycznej orzeczenia Sądu I Instancji była konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach zawartych w zaskarżonym wyroku. Sąd Apelacyjny mając na uwadze swoje rozstrzygnięcie uznał, że strona powodowa

uległa jedynie co nieznacznej części swojego żądania, a zatem to pozwanych winien obciążyć obowiązek poniesienia kosztów procesu (art. 100 zd 2 k.p.c.). Na zasądzoną solidarnie (co wynikało z art. 105§1 k.p.c.) od pozwanych na rzecz strony powodowej tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 5.335 zł złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 1.735,00 zł, ustalona jako czwarta część 5% wartości przedmiotu sporu pobrana na podstawie art. 13 ust. 1 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz koszty zastępstwa procesowego ustalonego zgodnie z §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w kwocie 3.600 zł.

Mając na uwadze powyższe na mocy art. 386§1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w jego punkcie I w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 28 czerwca 2010 r. sygn. akt I Nc 307/10 i zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 135.022,66 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2009 r., a dalej idące powództwo oddalił oraz w pkt II w ten sposób, że zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej 5.335 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z uwagi na brak uwzględnienia apelacji w całości (to jest w zakresie kwoty 3.723,19 zł) na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację w tej części.

Z tożsamyh względów, które legły u podstaw rozstrzygnięcia o kosztach procesu przed Sądem I instancji, Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego zasądzając na rzecz strony powodowej solidarnie od pozwanych kwotę 9.638 zł. Złożyły się na nią opłata od apelacji w kwocie 6.938 zł, pobrana w wysokości 5% wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie przepisu art. 13 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach oraz koszty zastępstwa procesowego ustalonego zgodnie z §6 pkt 6 w zw. §12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w kwocie 2.700 zł.

MW